

Motion till riksdagen 2005/06:So46

**av Kenneth Johansson m.fl. (c)
med anledning av skr. 2005/06:110**

Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att målet för handikappolitiken bör vara principen om alla människors lika värde och rätt till likabehandling, ett tillgängligt samhälle och en tillgänglig arbetsmarknad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett arbetsfokus i handikappolitiken.
3. Riksdagen beslutar att avskaffa medfinansieringen i sjukförsäkringen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett sysselsättningsmål för funktionshindrade.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inga personer som är under 30 år skall beviljas sjukersättning och aktivitetsersättning utan att fokus läggs på att dessa personer skall erbjudas arbete, sysselsättning eller rehabilitering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbyggnad av lönebidraget.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten till fortsatt anställning med lönebidrag även efter 65 års ålder.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utredning av hur stödinsatserna för företagande kan behöva anpassas för att underlätta och uppmuntra funktionshindrade att starta och driva företag.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet för funktionshindrade som startar och driver eget företag att ansöka och prövas för lönebidrag.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens ansvar för att samhällets fysiska planering anpassas till rörelsehindrade.

Fel! Okänt namn på

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utredning av individuellt utkrävbara rättigheter.
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i förvaltningslagen kring bemötandefrågor.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompensation för merkostnaderna för föräldrar med funktionshindrade barn.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lekplatser och näridrottsplatser är viktiga miljöer och att hindren för tillgänglighet i normalfallet är enkla att åtgärda och därför hör till dem som omfattas av tillgänglighetsmålet för 2010.
15. Riksdagen begär att regeringen låter göra en översyn av skollagen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att besluten att avveckla Ekeskolan och Hällsboskolan som specialskolor för elever med multifunktionshinder samt för elever med allvarlig språkstörning skall upphävas.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör vara huvudman för specialskoleutbildningen och vara ansvarig för finansieringen av elever i specialskola.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en lagstadgad rätt att välja skola för barn med funktionshinder bör införas.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett riksgymnasium för synskadade ungdomar med multifunktionshinder bör inrättas.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fördelningssystemet när det gäller teckentolkar måste ses över så att det bättre motsvarar antalet personer med behov.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om direktiven till Sveriges Radio och SVT.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att direktivet avseende SVT:s textning skall omfatta även kanalerna SVT 24 och Kunskapskanalen.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om alla människors rätt till rehabilitering.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att säkerställa att även funktionshindrade kan utöva demokratiska rättigheter och på rimligt sätt delta i föreningsliv och samhällsarbete.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en hjälpmedelsgaranti.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av regelverket för beviljande av service-, signal- och ledarhundar i syfte att öka tillgången.

Fel! Okänt namn på

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om hur vården och omsorgen om de psykiskt sjuka och funktionshindrade kan stärkas och om hur psykiska och dolda funktionshinder kan integreras i handikappolitiken.
28. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om en lagstiftning för att säkerställa att personer med dubbeldiagnos inte kan avvisas från psykiatrisk mottagning eller anläggning för missbruksvård i enlighet med vad som anförts i motionen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om nationella hjälplinjen.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om särskilda åtgärder för psykiskt funktionshindrades tandhälsa.
31. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade enligt vad som anförts i motionen så att även personkrets 3 omfattas av rätten till daglig verksamhet.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att föra över kostnadsansvaret för LASS till staten.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att lex Sarah även skall gälla för service som utförs enligt LSS.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att vad i motionen anförts om färdtjänsten bör ges regeringen till känna.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att vad i motionen anförts om bilstödet bör ges regeringen till känna.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om åtgärder för att förbättra funktionshindrades situation i katastrofsituationer, såväl internationellt som i Sverige.

Fel! Okänt namn på

Inledning

Centerpartiet verkar för ett samhälle som växer underifrån, som präglas av mångfald och där alla människor får växa. Att människor med funktionshinder kan delta i samhälls- och arbetslivet innebär fler perspektiv och fler idéer. Det bidrar också till öppenhet, tolerans och humanism.

Människor med funktionshinder möter i varierande grad svårigheter vid sitt deltagande i samhällslivet. Dessa svårigheter kan i betydande utsträckning reduceras genom att samhällslivets olika arenor (t.ex. arbetsmarknad, utbildningssystem, fritid och politisk delaktighet och påverkan) anpassas efter funktionshindrades förutsättningar. Centerpartiet anser att detta samhällsåtagande bör ha hög prioritet även i ekonomiskt besvärliga tider. Målet bör vara ett värdigt liv och ett fullgott medborgarskap åt alla samt ett samhälle som är tillgängligt för alla.

Ett funktionshinder påverkas av den enskildes livsvillkor och av hur vårt samhälle är utformat. Handikappolitiken har länge utgått från synsättet att funktionshindrade är människor med ett vårdbehov. Även om man naturligtvis inte kan bortse från att det finns en medicinsk aspekt kopplad till många funktionshinder bör det exklusivt handikappolitiska fokuset ligga på åtgärder som kan vidtas för att funktionshindret ska upphöra att vara ett handikapp.

Det är också viktigt att inte i första hand se funktionshindrade som passiva klienter för mer eller mindre välvilliga myndigheter utan ta fasta på att de – i likhet med alla människor – är viktiga resurser som kan lämna bidrag till samhälle och medmänniskor. Ett av vårt samhälles stora problem är att det är för få människor som arbetar och alltför många som av olika skäl inte ges tillfälle att bidra. Detta perspektiv måste enligt Centerpartiet också omfatta funktionshindrade. Även om ett funktionshinder innebär begränsningar i vad en person kan göra, så är det relativt få personer som inte har vissa funktioner som fungerar bra. Personer med fysiska funktionshinder är ofta inte hindrade i sin intellektuella eller emotionella förmåga, personer med neurologiska funktionshinder kan ha en oskadad fysisk kapacitet, etc.

Att skapa ett samhälle och en arbetsmarknad där personer med funktionshinder inte döms ut på fördomsfulla grunder och som är tillgängligt för deras arbets- och samhällsinsatser är både en skyldighet mot funktionshindrade, och något som ligger i hela samhällets långsiktiga sociala och samhällsekonomiska intresse. Målet för handikappolitiken bör vara principen om alla människors lika värde och rätt till likabehandling, ett tillgängligt samhälle och en tillgänglig arbetsmarknad. Detta bör ges regeringen till känna.

Propositionen

När regeringen presenterar sin skrivelse är det mer än halvtid för arbetet med den nationella handlingsplanen för handikappolitiken. Planen togs våren 2000 och är giltig till 2010 då flera viktiga mål ska vara uppnådda, bl.a. tillgänglig-

het i kollektivtrafiken och att enkelt avhjälpna hinder för tillgängligheten i lokaler och på allmänna platser ska vara undanröjda.

Skrivelsen innehåller många bra förslag och är svår att kritisera i sak. Vår kritik mot regeringen riktar sig mot bristen på åtgärder hittills som äventyrar möjligheten att uppnå målen i handlingsplanen till 2010. Vi är också kritiska till att de handikappolitiska målen inte har vägts in i regeringens och riksdagsmajoritetens politik när det gäller arbetet mot sjukskrivningarna samt arbetsmarknadspolitiken. På dessa områden har funktionshindrades delaktighet i samhällslivet försämrats kraftigt som en direkt följd av regeringens åtgärder.

Tillgänglighet

Regeringen beskriver arbetet med tillgängligheten som en framgång. Det är riktigt att vissa förbättringar har uppnåtts, inte minst inom delar av kollektivtrafiken. Men det är också ett faktum att arbetet med den fysiska tillgängligheten gått mycket långsamt, och troligen endast försumbart påverkats av regeringens handfallna åtgärder. Vi kan konstatera att regering, riksdag och statliga myndigheter ingalunda varit ledande i detta arbete och att tillgängligheten till dessa institutioners byggnader fortfarande är så dålig att de försvårar rörelsehindrades möjligheter till deltagande. Samtidigt är dålig tillgänglighet ett hinder för funktionshindrade att förvärvsarbeta i den statliga sektorn. Som ett exempel kan nämnas att bara 15 procent av de statliga myndigheterna har handikapplaner.

Aktuella rapporter visar att det kommer att bli mycket svårt att hinna uppnå tillgänglighetsmålet för fysiska miljöer. Ansvaret för detta ligger på regeringen som inte i tid vidtagit nödvändiga åtgärder för att implementera handlingsplanen.

Barn och ungdomsperspektivet i handikappolitiken

Det återstår mycket att göra för att barn och ungdomar med funktionshinder ska ha samma möjligheter till delaktighet, gemenskap och lärande som andra barn. Skolmiljöerna utestänger ofta elever med funktionshinder och kroniska sjukdomar. Det handlar inte bara om fysiska hinder. Exempelvis förekommer det att elever med diabetes utestängs från skolan eftersom det saknas stöd för medicinering. En undersökning som RBU genomfört visar att tillgängligheten till lekplatser är mycket begränsad för personer med rörelsehinder. Av 500 undersökta lekplatser var endast två tillgängliga.

Funktionshindrades tillträde till arbetsmarknaden

Det finns en iögonfallande lucka i skrivelsens nulägesrapport, och det är funktionshindrades tillträde till arbetsmarknaden. Det är inte förvånande ef-

Fel! Okänt namn på

tersom arbetsmarknaden är det område där handikappolitiken allra tydligast har misslyckats. En statistisk undersökning av funktionshindrades tillgång till förvärvsarbete skulle avslöja en tydlig tillbakagång under de fem år som gått sedan handlingsplanen antogs. Denna utveckling består till stor del på de åtgärder som regeringen själv har vidtagit. Det tillfälliga införandet av tre veckors sjuklöneansvar samt det permanenta införandet av arbetsgivarnas medfinansieringsansvar i sjukförsäkringsavgiften slår direkt mot funktionshindrade och andra grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Arbetsgivarna blir av naturliga skäl ännu mer obenägna att anställa personer som av olika skäl har en svag förankring på arbetsmarknaden och som upplevs ha eller har förhöjd sjukdomsrisk. Regeringen har också skurit ned anslagen till den skyddade arbetsmarknaden vilket bl.a inneburit att antalet anställda på Samhall AB minskat med storleksordningen 800 personer.

Regeringen har misslyckats med att förbättra rehabiliteringen för sjukskrivna. Tidigare missförhållanden inom rehab med otillräcklig tillgång och långa väntetider har fått fortgå utan verksamma åtgärder. Detta trots att detta borde ha varit den främsta åtgärden för att minska sjukskrivningarna och få fler personer tillbaka i arbete. I stället har regeringen ensidigt skärpt villkoren samt påskyndat överföringen av sjukskrivna till andra system, främst förtidspension och arbetsförmedling. Tyvärr har detta lett till att många personer med kroniska sjukdomar och funktionshinder har kommit i kläm. Varken Försäkringskassan eller arbetsförmedlingen vill ta sitt ansvar. Många blir utförsäkrade utan att ha förutsättningar att förvärvsarbete och hamnar sålunda i socialbidrag.

Åtgärder för delaktighet och tillgänglighet

Arbetsmarknad

För Centerpartiet står frågan om att öppna arbetslivet för så många människor som möjligt i fokus. Det är av flera orsaker viktigt att denna målsättning också gäller funktionshindrade. Bara 50 % av de synskadade i yrkesverksam ålder har ett arbete och siffran är betydligt lägre för t.ex. rörelsehindrade eller psykiskt funktionshindrade. Att få försörja sig genom eget arbete och bidra till samhället ger mening, värdighet och social gemenskap. Meningsfulla arbetsinsatser innebär att viktiga uppgifter och produktion tillförs samhället. Slutligen bidrar ett sådant fokus till att stärka normen att alla människors arbete och egen försörjning är en grund för samhällets bestånd. Vad som ovan anförts om vikten av ett arbetsfokus också i handikappolitiken bör ges regeringen till känna.

För att fler funktionshindrade ska efterfrågas på arbetsmarknaden behövs en rad åtgärder:

- Generella insatser för att öka efterfrågan på arbetskraft, genom exempelvis sänkta arbetsgivaravgifter och minskad regelbörda för företagen. I en situ-

Fel! Okänt namn på

ation där utbudet av arbetskraft är större än efterfrågan kostar det ingenting för arbetsgivarna att vara fördomsfulla.

- Upphävande av det nya arbetsgivaransvaret för sjukförsäkringen (15-procentaren) som leder till att arbetsgivare inte vågar anställa personer som de befärrar kan ha hög risk för sjukfrånvaro.
- Minskade fördomar i arbetslivet så att arbetsgivare och arbetskamrater inser att en viss funktionsnedsättning inte behöver innebära att andra funktioner är nedsatta. I detta arbete är såväl diskrimineringslagstiftning, attitydpåverkande insatser och dialog med arbetsmarknadens parter viktiga.
- Särskilda insatser för att hjälpa yngre funktionshindrade in på arbetsmarknaden.
- Ekonomiska stödformer och drivkrafter (t.ex. lönebidrag) för att stärka funktionshindrades ställning på arbetsmarknaden. Lönebidrag ses oftast som en kostnad, men eftersom de leder till att arbetsinsatser görs som annars inte skulle ha blivit utförda så bidrar de till den samlade samhällsekonomin.
- Ett socialt företagande i offentlig, ideell och privat regi såsom Samhall AB.

Den främsta och mest akuta åtgärden för att förbättra funktionshindrades ställning på arbetsmarknaden är att avskaffa arbetsgivarnas medfinansieringsansvar. Riksdagen bör besluta att avskaffa medfinansieringen i sjukförsäkringen.

Sysselsättningen bland funktionshindrade är i många grupper skandalöst låg. För att ge kraft åt ett arbete för att radikalt förbättra funktionshindrades möjligheter att delta och bidra på arbetsmarknaden bör ett sysselsättningsmål för funktionshindrade sättas upp och bli ett av målen för arbetsmarknadspolitiken. Detta bör ges regeringen till känna.

Förmedlingen av arbeten till funktionshindrade måste bli bättre. Många arbetssökande upplever att de inte får rätt stöd och hjälp av den offentliga arbetsförmedlingen. Till exempel har Civilingenjörsförbundet startat en egen arbetsförmedling eftersom deras medlemmar inte fick adekvata insatser från den offentliga arbetsförmedlingen. Centerpartiet vill underlätta för privata förmedlingar att förmedla jobb. Då kan de arbetssökande få den arbetsförmedling som de förtjänar – nämligen en som matchar arbetssökande med lediga jobb. Med konkurrensutsatta arbetsförmedlingar ges utrymme för olika nischade förmedlingar där en typ kan vara särskilt inriktade på funktionshindrade och de insatser som behövs just för dem för att de ska få arbete. Vad som ovan angivits om att underlätta för privata förmedlingar ges regeringen till känna.

Det är särskilt viktigt att unga funktionshindrade får chansen att komma in på arbetsmarknaden. Lyckas inte detta kommer problemen med ett sent arbetsmarknadsinträde att adderas till de som orsakas av diskriminering samt bristande tillgänglighet. Riksdagen har beslutat att ingen människa ska ges sjukersättning eller aktivitetsersättning före 30 års ålder. Likväl är det fortfarande vanligt att Försäkringskassan trotsar detta beslut. Regeringen bör vidta

Fel! Okänt namn på

åtgärder för att säkerställa att inga personer som är under 30 år beviljas sjukersättning och aktivitetsersättning utan att fokus läggs på att dessa personer ska erbjudas arbete, sysselsättning eller rehabilitering. Detta bör ges regeringen till känna.

Fler måste ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Som en stimulans för detta behöver fler lönebidrag inrättas. De ersättningar som utbetalas till arbetsgivare för personer med arbetshandikapp, och som därigenom utgör ett stöd till arbetsgivarens lönekostnad för den anställde, har under lång tid legat på en låg nivå, vilket har lett till att många arbetsgivare har haft problem med att behålla eller nyanställa personer med arbetshandikapp. Inriktningen ska vara att lönebidraget bör uppgå till 17 700 kronor i månaden och ca 5 000 nya arbetstillfällen med lönebidrag bör tillskapas under 2007.

Centerpartiet vill även förstärka resurserna för att de funktionshindrade som behöver ska kunna få hjälp av arbetsbiträden samt tekniska hjälpmedel. Likaså anser vi utrymme måste göras så att de personer som har grövst handikapp och funktionshinder ska prioriteras för Samhalls platser. Detta bör ges regeringen till känna.

Centerpartiet vill förbättra möjligheterna för personer som passerat pensionsåldern att fortsätta arbeta. Den möjligheten ska även gälla funktionshindrade. Idag upphör lönebidragen automatiskt vid 65 år. Det bör ändras så att lönebidragen förlängs om både arbetsgivare och arbetstagare är överens om detta. Detta bör ges regeringen till känna.

Företagande

Sverige måste bli ett företagsammare samhälle. Vi behöver ta till vara entreprenörerna och ge dem förutsättningar att utveckla sina idéer. Man kan rimligtvis anta att det finns lika många entreprenörssjälar bland funktionshindrade som bland den samlade befolkningen, men det är mycket få av dem som tar steget och startar eget. Att få fler funktionshindrade att starta företag skulle vara av stor strategisk betydelse för att stärka funktionshindrades ställning i samhället och på arbetsmarknaden. Det kan även innebära viktiga tillskott till den svenska samhällsekonomin. Framgångsrika entreprenörer skulle vara viktiga förebilder och bidra till att höja funktionshindrades status. Det finns en tillväxtpotential i företagsidéer som tar sin utgångspunkt i funktionshindrades erfarenheter, t.ex. utveckling av hjälpmedel, tjänster m.m. I takt med att funktionshindrades ställning stärks i stora delar av världen kommer marknaden för denna typ av produkter och tjänster att öka. Att öka företagandet bland funktionshindrade bör vara ett mål för näringspolitiken. Detta bör ges regeringen till känna.

De hinder som ett otillgängligt samhälle tornar upp framför den funktionshindrade blir naturligtvis än mer besvärande för en entreprenör som ska försöka driva en verksamhet med vinst. Det kan vara svårt att hitta investeringskapital eftersom funktionshindrade genomsnittligt sett har en svagare ekonomisk ställning i utgångsläget och eftersom såväl företagsrådgivare som banker kan bedöma funktionshindrade entreprenörer som riskabla investeringsob-

jekt. Invanda tankemönster hos såväl allmänheten som de funktionshindrade själva kan också innebära att företagande inte ses som ett självklart alternativ. Denna problembild gäller i stort även företagare som drabbas av funktionshinder efter olycka eller sjukdom. Utan att förringa svårigheterna anser Centerpartiet att möjligheterna att främja funktionshindrades företagande bör ses över. Regeringen bör få i uppdrag att undersöka på vad sätt de statliga (Almi, Arbetsförmedlingen m.fl.) och kommunala rådgivnings- och stödinsatserna för nyföretagande kan behöva anpassas för att underlätta och uppmuntra funktionshindrade att starta företag. Detta bör ges regeringen till känna.

På samma sätt som lönebidrag innebär en möjlighet att kompensera för en persons nedsatta arbetsfunktion bör motsvarande möjligheter finnas för personer som startar och driver eget företag. Funktionshindrade som startar eget bör ges goda möjligheter att ansöka och prövas för lönebidrag i egen anställning. Detta bör ges regeringen till känna.

Samhällsplanering

Många funktionshinder skulle förminskas och i bästa fall elimineras helt, om vi anpassade samhället så att det passade alla människor. Anpassad kollektivtrafik med bl.a. utökad personlig service och lättillgänglighet skulle öka många människors möjlighet att röra sig fritt. Offentliga och kommersiella lokaler som inte är anpassade utestänger effektivt många människor från att vara delaktiga i det offentliga och sociala samhällslivet. Att förbättra tillgängligheten i samhället är en långsiktigt viktig investering eftersom det minskar funktionshindrades hjälpbehov. Den demografiska utvecklingen leder till en stor ökning av antalet äldre under de närmaste decennierna och en ökad tillgänglighet är en viktig del i strategin för att klara en rimlig livskvalitet och äldreomsorg för dessa grupper.

Tillgängligheten i offentliga färdmedel är otillfredsställande även om framsteg sker. De nya järnvägsvagnarna är i allmänhet betydligt mer tillgängliga än de gamla. Även inom busstrafiken kommer nu allt bättre modeller även om tillgängligheten fortfarande är dålig. En undersökning har visat att flertalet av Sveriges alla flygplatser är otillräckligt tillgängliga för rörelsehindrade. Det innebär att dessa personers möjlighet att använda flyget för inrikes transporter begränsas kraftigt. Staten har ett ansvar för att infrastruktur och fysisk planering i landet anpassas och ger alla människor rörelsefrihet. Det ligger dessutom i högsta grad i samhällets eget intresse eftersom alternativet ofta är långa och kostsamma resor med riksfärdtjänst.

Vad som ovan anförts om statens ansvar för att den fysiska planeringen anpassas till rörelsehindrade bör ges regeringen till känna.

Individuellt utkrävbara sociala förmåner

I snart 30 år har det i USA funnits lagstiftning som förbjuder diskriminering bl.a. på grund av bristande tillgänglighet. En person som inte kan delta i sam-

Fel! Okänt namn på

hället på grund av bristande tillgänglighet kan därmed få detta prövat av en oberoende instans. Den svenska handikappolitiken har huvudsakligen utformats genom lagstiftning som ålägger kommunerna skyldigheter, men det saknas motsvarande individuella rättigheter för enskilda. Centerpartiet anser att de grundläggande fri- och rättigheterna bör kompletteras på ett sådant sätt att enskilda kan hävda sina rättigheter i förhållande till myndigheter och andra samhällsaktörer inför domstol. Genom att tydligare formulera i vad rättigheterna består (t.ex. funktionellt boende för funktionshindrade) ökar också utrymmet att lokalt bestämma hur detta skall tillgodoses. Därmed stärker man samtidigt det lokala självstyret och individens rättigheter.

Regeringen bör låta utreda möjligheten att ersätta regleringar av den offentliga verksamheten med individuellt utkrävbara rättigheter i enlighet med ovanstående. Detta bör ges regeringen till känna.

Diskriminering

Det finns en utbredd och djupgående samsyn om att åtgärder behövs för att funktionshindrade skall uppnå ökad delaktighet och jämlikhet i samhället. Diskrimineringsfrågorna är nu under utredning och tidigare centerkrav som att skyddet mot diskriminering av funktionshindrade ska stärkas, en samlad diskrimineringslagstiftning samt sammanslagning av alla de fem diskrimineringsombudsmännen till en myndighet, liksom ämbetets ställning i förhållande till regering och riksdag, belyses nu av utredningen, vilket vi välkomnar.

Bemötande i offentlig förvaltning

Många medborgare uppger att de i kontakten med myndigheter och förvaltningar känt sig kränkta då de inte bemöts med respekt och förståelse. Människor måste kunna känna sig trygga i kontakten med myndigheter. I förvaltningslagen finns angivet vilka rättigheter medborgare har i fråga om att ta del av handlingar, information m.m. Det vi i detta sammanhang saknar är riktlinjer för bemötandet av medborgare. I förvaltningslagen bör införas ett tillägg angående bemötandefrågor.

Vad som ovan anförts om om ändring i förvaltningslagen bör ges regeringen till känna.

Barn och ungdomar med funktionshinder

Barn och ungdomar med funktionshinder är alltför osynliga i vårt samhälle. Gruppen är emellertid mycket heterogen. Även ADHD/DAMP bör betraktas som funktionshinder. Det är av stor vikt att barn och ungdomar med funktionshinder ges möjlighet att delta i samhällslivet på likvärdiga villkor. I LSS

lyfts tre huvudprinciper fram: Barn ska så långt möjligt få växa upp i sitt föräldrahem. Hela familjen ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Insatserna ska förebygga och minska följderna av funktionshinder. Fortfarande återstår dock mycket att göra innan dessa intentioner är uppfyllda. Det ekonomiska stödet för familjer med funktionshindrade barn och ungdomar är ofta otillräckligt och merkostnaderna sänker familjernas levnadsstandard. Regeringen fick i samband med den handikappolitiska handlingsplanen i uppdrag att presentera förslag för hur merkostnader för föräldrar till funktionshindrade barn och ungdomar skulle kunna kompenseras. Det är önskvärt att regeringen fullföljer detta uppdrag. Detta bör ges regeringen till känna.

Tillgängligheten till lekplatser och näridrottsplatser är viktig för att funktionshindrade barn ska kunna vara delaktiga och forma bra sociala relationer med andra barn. Leken är också en del av lärandet. Lekplatserna och näridrottsplatserna hör till de fysiska miljöer som i allmänhet kommunerna är ansvariga för. Det är dock viktigt att understryka att lekplatser och näridrottsplatser är viktiga miljöer och att hindren för tillgänglighet i normalfallet är enkla att åtgärda och därför hör till dem som omfattas av tillgänglighetsmålet för 2010. Detta bör ges regeringen till känna.

Skola och utbildning

Barn med funktionshinder har ett större behov av stöd och individuell anpassning i skolan än andra barn för att en likvärdig utbildning ska kunna ges. Anpassning är också viktig eftersom funktionshindrades närvaro i det ordinarie skolsystemet är en förutsättning för att främja sunda och toleranta attityder till funktionshindrade i hela samhället. Skolan ska vara bärare av värden som tolerans, respekt för andra, demokrati och insikten om vars och ens personliga ansvar. Detta är något som eleverna i första hand lär sig genom samspel, genom att se vuxna respektera andra och genom att de behandlar barn och ungdomar lika.

Fortfarande är bristerna i det högre utbildningsväsendets anpassning till funktionshindrade betydande. Det handlar bl.a. om otillgängliga lokaler samt brister i hjälpmedel. Ovidkommande funktionshinder ska inte medföra att personer som i relevanta avseenden är lämpade för en viss utbildning diskrimineras. Det är också angeläget att säkerställa tillgången på handikappanpassade studentbostäder.

Skolförfattningen är tydlig när det gäller skolans skyldighet att stödja barn med svårigheter i skolan. Bestämmelserna ger ett bra skydd i teorin, men i praktiken finns det inga tydliga kriterier på vad som ingår i rätten till stöd och ingen faktisk möjlighet att utkräva denna rätt eller pröva den i domstol. Centerpartiet anser att de svenska bestämmelserna i högre grad borde ge den enskilde eleven laglig rätt att få sina behov utredda och tillgodosedda. Centerpartiet vill i detta syfte ha en översyn av skollagen. Denna bör kompletteras med en förenkling av bestämmelserna vad avser kommunernas möjlighet att lokalt bestämma hur man skall uppnå dessa mål. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Den socialdemokratiska regeringen har avvecklat specialskolorna Ekeskolan och Hällsboskolan för elever som är i behov av specialistkompetens på grund av att de är synskadade och har ytterligare funktionshinder, eller har en allvarlig språkstörning. Sedan den 1 juli 2001 tillåts dessa skolor inte ta emot nya elever som är i behov av deras specialistkompetens. I stället finns enbart en tidsbegränsad utbildning vid särskilda resurscenter, vilket har lett till stor osäkerhet för föräldrar och elever. Om och hur länge en elev får tillgång till en sådan tidsbegränsad utbildning avgörs av Specialpedagogiska institutet. Detta har skapat stor osäkerhet och försämrat skolmiljön och utbildningskvaliteten för en liten men mycket utsatt grupp elever. Därtill är informationen till föräldrarna om att det över huvud taget existerar resurscenter dålig.

Till skillnad från regeringen har Allians för Sverige som sin utgångspunkt den enskilde eleven. Varje elev, oavsett förutsättningar, har rätt till en bra skola där de kan trivas och utvecklas. Den obligatoriska grund- eller gymnasieskolan har inte specialskolornas specialistkunskaper. Det är orimligt att tro att varje enskild kommun ska kunna tillhandahålla den kompetens och de resurser som krävs för att en elev med multifunktionshinder eller allvarliga språkstörningar ska få en god utbildning anpassad just till hennes eller hans förutsättningar. Ju svårare funktionshinder eleverna har, desto sämre klarar flertalet kommuner att möta deras behov.

Beslutet om att avveckla Ekeskolan och Hällsboskolan som specialskolor för elever med multifunktionshinder, samt för elever med allvarlig språkstörning ska upphävas. Detta bör ges regeringen till känna.

Staten bör vara huvudman för specialskoleutbildningen och vara ansvarig för finansieringen av elever i specialskola. Detta bör ges regeringen till känna.

En lagstadgad rätt att välja skola för barn med funktionshinder bör införas. Detta bör ges regeringen till känna.

Ett riksgymnasium för synskadade ungdomar med multifunktionshinder bör inrättas. Detta bör ges regeringen till känna.

Teckentolkar

De statliga bidragen till landstingens tolkcentraler delas märkligt nog inte ut efter behov, efter antalet brukare i länen, utan efter antalet invånare ett län har. Eftersom personer med behov av teckentolkar fördelar sig väldigt ojämt i landet, bl.a. beroende på lokaliseringen av utbildningscentra för döva, leder detta till att länen får olika mycket pengar per brukare. Många döva/hörsel-skadade hamnar därför i kläm och får inte möjlighet till teckenspråkstolk vid t.ex. utbildning, utvecklingssamtal eller vid besök hos läkare. Vissa åtgärder har gjorts för att möta denna snedfördelning, men det räcker inte. Fördelningssystemet när det gäller teckentolkar bör ses över så att det bättre motsvarar antalet personer med behov. Detta bör ges regeringen till känna.

Kultur och medier

Funktionshindrades möjligheter att ta del av kultur och massmedier är i många fall begränsade. Idag kan den som är synskadad ha stora svårigheter att ta del av de nyhetsinslag som sänds på ett annat språk med översättning endast via textremsa. Hörselskadades möjlighet att ta del av teaterföreställningar är nästan obefintliga då textning saknas. För få program på tv textas. Hörselskadade är hänvisade till repriserna. Bakgrundsljud försvårar också möjligheterna för personer med hörselnedsättning att ta del av tv- och radio-utbudet. Det är viktigt att produktionsbolagen är medvetna om denna problematik och att programinslag med bakgrundsljud undviks. Direktiven för Sveriges Radio och SVT bör i dessa avseenden skärpas. Detta bör ges regeringen till känna.

I den aktuella propositionen om public service föreslås att minst 65 procent av svensktalade program i SVT:s kanal 1 och 2 ska textas redan vid första sändningen. Detta direktiv bör också omfatta SVT 24 och Kunskapskanalen. Det finns många med hörselnedsättningar som ser på dessa program men som har svårt att ta del av t.ex. samhällsdebatten på grund av att sändningarna inte textas. Vad som ovan anförts om att direktivet avseende SVT:s textning ska omfatta även kanalerna SVT 24 och Kunskapskanalen bör ges regeringen till känna.

IT-stöd

För att människor ska känna självbestämmande, delaktighet och egenvärde måste samhället utformas så att individen ges möjlighet att ta del av t.ex. nyhetssändningar och kulturliv. Centerpartiet bejakar teknikutvecklingen och understryker att IT-samhället måste vara tillgängligt även för funktionshindrade. Teknikutnyttjandet kan i vissa sammanhang vara ett hinder för funktionshindrade att få service likvärdig den som alla andra får. Ett exempel på detta är det utökade antalet Internetbanker. Det är angeläget att utreda en lagreglering av likvärdig tillgänglighet till service för alla. Detta bör ges regeringen till känna.

Handikapp- och patientorganisationer

Handikapporganisationerna fyller en viktig roll som opinionsbildare, men ännu viktigare är de i egenskap av mötesplatser, stödpunkter och verktyg för medlemmarna att förbättra sina villkor och sin livskvalitet. Förändringar i bidragssystemen har under senare år medfört försämrad ekonomi för många, främst mindre, handikapporganisationer. Centerpartiet ser ett stort värde i livaktiga handikapporganisationer och föreslår därför i sin budget att anslaget till handikapporganisationer ökas med 10 miljoner kronor per år.

Fel! Okänt namn på

Samlingslokaler

För att funktionshindrade ska ha möjlighet att delta i möten och sammankomster krävs att de allmänna samlingslokalerna görs tillgängliga. Bidragssystemen till samlingslokaler måste styra mot handikappanpassning och förbättrad tillgänglighet. En utredning presenterade 2003 förslag till nytt bidragssystem för samlingslokaler i denna anda. Det är hög tid att regeringen återkommer med förslag hur utredningens intentioner kan förverkligas. Centerpartiet föreslår i sin kulturmotion att riksdagen ska begära förslag av regeringen i denna fråga.

Rehabilitering

De bristfälliga och senfärdiga insatserna för rehabilitering av sjuka är ett allmänt problem i sjukvården och det gäller också rehabilitering och behandling av funktionshinder. En onödigt utdragen rehabiliteringsprocess kan sätta resultatet på spel, medför onödigt lidande och berövar dessutom samhället resurser i form av sjukskriven arbetskraft.

Rehabiliteringsarbetet fungerar fortfarande mycket otillfredsställande och resurserna är otillräckliga. Centerpartiet har utvecklat ett förslag om rehabiliteringsgaranti nära kopplad till en kraftfull satsning på finansiell samordning som presenteras i en annan motion. Det är vår uppfattning att en rehabiliteringsgaranti ska omfatta alla, även de sjukdomsgrupper som har liten möjlighet att återgå till arbete. Vad som ovan anförts om rehabilitering till alla sjukdomsgrupper, även de som har liten möjlighet att återgå till arbete, bör ges regeringen till känna.

För många funktionshindrade är det en viktig del av rehabiliteringen att efter förmåga kunna delta i föreningsliv och förtroendeuppdrag. Idag finns regler inom sjukförsäkringen som i praktiken försvårar sådan delaktighet. Åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att även funktionshindrade kan utöva demokratiska rättigheter och på rimligt sätt delta i föreningsliv och samhällsarbete. Detta bör ges regeringen till känna.

Hjälpmedelsfrågor

Det sker en snabb utveckling av hjälpmedel som i betydande grad kan reducera funktionshinder. Väntetiden för att få sina behov av hjälpmedel bedömda och åtgärdade är emellertid i alltför många fall lång. Hjälpmedelsutredningen, som lade fram sina förslag under föregående riksdagsår, har föreslagit att funktionshindrade ska ha rätt till hjälpmedel men ännu har inte regeringen presenterat någon proposition. Vi är överens med de övriga partierna i Allians för Sverige om att införa en hjälpmedelsgaranti som ger personer med funktionshinder rätt att välja hjälpmedel från godkända leverantörer. I dagens system omyndigförklaras individen och utlämnas till offentliga monopol på

hjälpmedelsområdet. Vad som ovan anförts om hjälpmedelsgaranti bör ges regeringen till känna.

Service-, signal- och ledarhundar kan vara viktiga hjälpmedel för många personer med funktionshinder. Tillgången på dessa är idag begränsad. En ökad användning av ändamålsenligt dresserade hundar kan ha potential att stärka möjligheterna till autonomi för många grupper av funktionshindrade och samtidigt fungera som ett komplement till assistens och andra hjälpinsatser. Idag är det bara de som klassas som helt blinda som har möjlighet att få en ledarhund. Det finns dock många som är gravt synskadade som gärna skulle vilja ha en ledarhund i stället för assistanshjälp. De blir då mindre beroende av andra människor och det ökar deras självkänsla när de kan klara sig på egen hand. Kostnaden för att utbilda en ledarhund är idag 200 000–300 000 kr. För signal- och servicehundar är utbildningskostnaden mycket lägre. En hund kan sedan jobba i upp till 10 år. Den faktiska kostnaden kan därför ofta bli betydligt lägre än vad kostnaden för assistanshjälp blir under dessa år. Regelverket för beviljande av service-, signal- och ledarhundar bör ses över i syfte att öka tillgången. Detta bör ges regeringen till känna.

Psykiska och dolda funktionshinder

Människor med psykiskt eller dolt funktionshinder möts ofta av fördomar och har andra svårigheter som inte syns, men barriärerna kan vara lika stora som vid ett fysiskt funktionshinder. Det är uppenbart att psykiska och dolda funktionshinder är dåligt integrerade i den allmänna handikappolitiken.

Efter psykiatrireformen i mitten på nittioalet har antalet utslagna i Sverige ökat. Det krävs nu en bred och grundlig diskussion om hur den svenska psykiatrin kan utvecklas och förbättras. Detta gäller i all synnerhet mot bakgrund av att den nationella handlingsplanen för sjukvården – som är resultatet av en uppgörelse mellan (c), (fp), (mp) och regeringen – pekade ut ett förstärkt arbete med den psykiatriska vården som en av fyra huvuduppgifter. Ett uppdrag som regeringen uppenbarligen misslyckats med att följa upp. Även de så kallade Miltonpengarna tycks vara ett misslyckande.

Tydligast resultat har satsningarna fått när det gäller insatser för barn och ungdomar med psykisk ohälsa, även om bristerna fortfarande är betydande. Arbetet med vuxna psykiskt funktionshindrade är dock än mer eftersatt, inte minst när det gäller ansvarsfördelningen mellan kommuner och landsting, något som bl.a. bidragit till en dramatisk ökning av antalet hemlösa och på annat sätt utslagna under senare år. Åtgärder måste sättas in omgående för att bryta denna mycket allvarliga utveckling.

Samverkan mellan landstingen och kommunerna är ett generellt problem i arbetet med psykiskt funktionshindrade och sjuka. Det gäller alltifrån stödet till barn, ungdomar och vuxna med psykisk problematik till arbetet med personer med svåra psykiska sjukdomar.

Anhöriga till personer med psykiska funktionshinder är ofta mycket hårt belastade och känner sig maktlösa. Det är viktigt att se över både deras behov

Fel! Okänt namn på

av stöd och avlastning, något vi framför förslag på i Centerpartiets äldremotion, och lagändringar t.ex. vad gäller rätt till skydd.

Tillgången till läkarmedverkan för psykiskt funktionshindrade i kommunal verksamhet är oftast otillräcklig. Det är också nödvändigt med en kritisk genomlysning av psykiatrireformen samt förslag till hur psykiatrireformen bör revideras.

Regeringen tillsatte 2003 en psykiatrisamordnare med uppgift att utarbeta förslag för hur omsorgen om de psykiskt sjuka skulle kunna förbättras. Det förefaller nu som om detta uppdrag har gått i stå. Det är inte acceptabelt att de åtgärdsförslag som till äventyrs kan ha utarbetats snarast sammanställs och föreläggs riksdagen för bedömning och beslut. Riksdagen bör av regeringen begära förslag om hur vården och omsorgen om de psykiskt sjuka och funktionshindrade kan stärkas och om hur psykiska och dolda funktionshinder kan integreras i handikappolitiken.

Personer med s.k. dubbeldiagnos, dvs. samtidig psykisk sjukdom och alkohol- eller narkotikamissbruk hamnar ofta mellan stolarna i dagens uppdelning mellan psykiatri och missbrukarvård. Det behövs uppenbarligen fler kombinerade vårdformer. För att landsting och kommuner ska ta sitt ansvar, samt för att dessa vårdformer ska komma till stånd bör en lag införas som innebär att en person med dubbeldiagnos som söker behandling inte ska kunna avvisas från psykiatrin eller missbruksvården utan att man har säkrat att någon annan vård-/omsorgsgivare är redo att ta emot personen. Riksdagen bör begära att regeringen återkommer med förslag till en lag i enlighet med vad som anförts i motionen.

Nationella hjälplinjen spelar en stor roll för många psykiskt funktionshindrade. Det är viktigt att den får fortsatt stöd samt att verksamheten kan utvecklas. Detta bör ges regeringen till känna.

Centerpartiet medverkade aktivt till tillkomsten av personliga ombud. Det har blivit en lyckad verksamhet som bör fortsätta och utvecklas. I många fall kan tillgången till personliga ombud både innebära en större trygghet för den funktionshindrade och samtidigt minska andra samhällskostnader.

Psykiskt funktionshindrade lever ofta under besvärliga sociala och ekonomiska förhållanden. Tandhälsan är ofta låg i gruppen, särskilt hos dem som har en svag förankring på bostadsmarknaden samt missbruksproblem. Det är viktigt att – utöver de förändringar av tandvårdsförsäkringen som nu planeras – vidta särskilda åtgärder för psykiskt funktionshindrades tandhälsa. Detta bör ges regeringen till känna.

Daglig verksamhet

Kraven på samverkan mellan socialtjänst och psykiatri som ställdes i samband med psykiatrireformen har inte fullföljts på ett tillfredsställande sätt. Många psykiskt funktionshindrade bor idag i eget boende där de har service och hjälp med normalt förekommande sysslor i hemmet. Då många psykiskt funktionshindrade har svårt att få tillgång till den reguljära arbetsmarknaden och utöver det är undantagna daglig verksamhet enligt LSS blir de ofta isole-

rade. Den dagliga verksamheten är ett viktigt steg i rehabiliteringen som skapar känslan av tillhörighet och egenvärde. Det är också viktigt för känslan av social gemenskap. Undantaget i 7 § bör tas bort och personkrets 3 bör ges rätt till daglig verksamhet enligt 9 § första stycket 10. Första steget är en utredning. Detta bör ges regeringen till känna.

LSS och personliga assistenter

LSS och reformen om personlig assistans (LASS) infördes när Centerpartiet var i regeringsställning. Den har inneburit ökat självbestämmande och verklig livskvalitet för människor med funktionshinder. Assistansreformen har även inneburit en större trygghet och framför allt avlastning för anhöriga.

Kostnaderna för LASS blev betydligt högre än vad som ursprungligen kunde förutses och ökar fortfarande. Kommunernas försök att begränsa kostnadsutvecklingen för LASS riskerar att lägga hinder för skolor och annan verksamhet som riktar sig till funktionshindrade, eftersom det medför kraftigt ökade kostnader för den kommun som verksamheten är lokaliserad i. Det finns också risker för den enskildes integritet förknippade med det kommunala kostnadsansvaret. De höga LSS-kostnader som är förknippade med enskilda fall kan ha betydande budgeteffekt på mindre kommuner och i värsta fall leda till att den enskilde ses som en belastning för kommunen. Från dessa utgångspunkter har Centerpartiet tagit ställning för ett statligt kostnadsansvar för LASS. Vi menar att verksamheter som är så reglerade inte bör finansieras via kommunala skattepengar eftersom det i praktiken inte finns någon möjlighet att kommunalt påverka besluten. Centerpartiet har medverkat till att regeringen inom kort förväntas ge tilläggsdirektiv till Assistanskommittén för att utreda ett statligt kostnadsansvar för LSS/LASS.

Partierna i Allians för Sverige är också överens om att föra över ansvaret för assistansersättningen till staten. Färre huvudmän och en samlad behovsbedömning ger bättre rättssäkerhet och mindre krångel. Vad som ovan anförts om att föra över kostnadsansvaret för LASS till staten bör ges regeringen till känna.

Vi vill dessutom att lex Sarah även ska gälla för verksamhet som styrs av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det finns ingen anledning att LSS-verksamheten inte ska omfattas av samma skyldighet att slå larm om missförhållanden som t.ex. äldreomsorgen. Vad som ovan anförts om att lex Sarah även ska gälla för service som utförs enligt LSS bör ges regeringen till känna.

Färdtjänst

För många funktionshindrade är färdtjänst en viktig del av det vardagliga livet. En fungerande och väl utvecklad färdtjänst är en förutsättning för ett

Fel! Okänt namn på

aktivt deltagande i samhällslivet. Det måste vara möjligt också för funktionshindrade att genomföra resor med kort varsel och med rimlig flexibilitet. Till exempel bör det vara möjligt för en person med färdtjänst att lämna och hämta barn på dagis på väg till och ifrån jobbet. På många håll har färdtjänsten stora problem. Det gäller särskilt riksfärdtjänsten där rutinerna behöver förändras för att korta väntetider och göra det enklare att få färdtjänst beviljad över kommungränser. Vad som ovan anförts om färdtjänsten bör ges regeringen till känna.

Bilstöd

Riksdagen beslutade 2004 om att höja nivån på bilstödet. Regeringen beräknade dock kostnaderna för lågt varför anslagen för 2005 tog slut redan i augusti. Med tanke på att bilstöd är en laglig rättighet är detta förhållande ytterst otillfredsställande. Regeringen har ett ansvar för att detta missförhållande rättas till genom att lämna förslag på att bilstödet höjs. Åldersgränserna för bilstödet bör tas bort. Vad som ovan anförts om bilstödet bör ges regeringen till känna.

Demenssjuka

Rapporterna om vanvård av demenssjuka är allvarliga och tillsynsmyndigheternas uppföljning är helt enkelt otillräcklig. 20 % av befolkningen är dementa vid 85 års ålder. Det är av yttersta vikt att kommunerna kan ge dessa människor kvalitetssäker vård. Det behövs tid och kunskap för att skapa lugn och trygghet samt fasta rutiner inom demensvården.

Dementa är inte en homogen grupp varför det behövs nya vårdformer med mer av individuella vårdinsatser. Så kallade frontallobsdementa kommer ofta i behov av demensvård redan i fyrtio- eller femtioårsåldern och placeras i allmänhet tillsammans med åldersdementa som oftast är i åttioårsåldern eller däröver. Det kan knappast vara någon omöjlighet att erbjuda yngre dementa särskilda boenden tillsammans med andra personer i samma situation och ålder.

För att den enskilde skall få tillgång till föreskrivna rättigheter i LSS och Socialtjänstlagen förutsätts att personen har förutsättningar och förmåga att ta sin rätt till vara. Hos demenssjuka kan denna förmåga helt eller delvis saknas. Enligt regelverket för hälso- och sjukvårdens verksamhet fordras den enskildes samtycke till vård och behandlingsåtgärder. Det förutsätter att vårdtagaren har förmågan att uttrycka sin egen vilja. Huvudmän och yrkesutövare samt legala ställföreträdare, gode män och förvaltare har här ett oerhört stort ansvar med respekt för individens självbestämmande. Centerpartiet anser att gällande lagstiftning behöver förbättras och förtydligas för att öka rättssäkerheten för demenssjuka, då lagstiftningen och verkligheten inte går i takt.

Fel! Okänt namn på

Fortfarande är kunskaperna om neurologiska sjukdomar otillfredsställande. Svensk medicinsk forskning har traditionellt varit framstående inom bl.a. detta område, men på senare år har förutsättningarna försämrats genom att regeringen har låtit anslagen urholkas. Det är angeläget att fortsatt slå vakt om neurologisk forskning i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

Likabehandling i katastrofer

När katastrofer inträffar är det ofta de funktionshindrade som drabbas hårdast. Konsekvenserna av dålig tillgänglighet och ett sammanbrott för normala hjälpkällor blir ofta förödande. Personer med nedsatt fysisk eller mental förmåga blir förlorare i en situation när självbevaringsdrift och fysisk styrka är avgörande för överlevnaden. Räddningspersonal och internationella räddningsinsatser är sällan förberedda på funktionshindrades särskilda utsatthet och behov av hjälp. Manualer saknas, frågan behandlas inte i utbildningen av den personal som skickas iväg och hur väl man lyckas bistå personer med funktionshinder finns inte med vid utvärdering av räddningsinsatser. Det behövs riktlinjer för hur funktionshindrades situation kan förbättras i katastrofsituationer, såväl nationellt i Sverige, som i världssamfundet. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 6 april 2006

Kenneth Johansson (c)

Jan Andersson (c)

Birgitta Carlsson (c)

Annika Carlsson (c)

Margareta Andersson (c)

Sofia Larsen (c)

Birgitta Sellén (c)